

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№2(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 962 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassisi: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimi z: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan №C-5669363
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: №136361

MUNDARIJA

O'quvchilarni intellektual rivojlantirishning psixologik omillari	22
<i>Ashurov Ramzidin Ramazonovich</i>	
Maktabgacha ta'limda bolaning kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda oila bilan ishlashning nazariy asoslari	27
<i>Jumanova Fatima Uralovna, Allaberganova Munisa Begimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishning metodologik asoslari	32
<i>Jo'rayeva Nargiza Tairovna, Bekbergenova Yulduz Tanirbergen qizi</i>	
Faoliyatli yondashuv asosida maktabgacha 6-7 yoshli bolalarda nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi	35
<i>Ziyodullayeva Mohirabonu Ikromjon qizi</i>	
Davlat ta'lim muassasalarida manfaatlar to'qnashuvini boshqarishning tashkiliy-huquqiy mexanizmlari	39
<i>Xaybatullaeva Sojidxon Ziyatullayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya darslarining samaradorligini oshirishda integratsion yondashuv	42
<i>Kamoliddinov Mirzohid</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning samaradorligi	45
<i>Kamoliddinova Dilnoza Axmadilaxanovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kreativ faollikni rivojlantirish mexanizmlari	48
<i>Nurjanova Rayxan Urazbaevna</i>	
Sinf biologiya fanini o'qitishda TIMSS topshiriqlardan foydalanish metodikasi va baholash mezonlari	52
<i>Xaitboyeva Dilorom Rustam qizi</i>	
Qandli diabet tashxisli bemorlarda shaxs tuzilmasining emotsional komponentlari	56
<i>Sadikova Umida Botirovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda pedagogik diagnostikani amalga oshirishning natijaviyligi	60
<i>Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Qodirova Shaxnoza Saidazim qizi</i>	
Kasbiy imij shakllanishida psixologik jihatlarining tafovutlari	64
<i>Aminova Dilnoza Orifjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining jamoa bilan ishlash jarayonida yetakchilik kompetensiyalarini rivojlantirish	69
<i>Abdiyeva Fazilat Fayzulla qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi bolalar shaxsi rivojlanishida psixologik moslashuvning tipik xususiyatlari	73
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Oliy ta'lim tizimida variativ modellashtirish asosida talabalarning kreativ faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarining qo'llanilishi	76
<i>Quvvatova Mohira Hikmatillayevna</i>	
Interfaol treninglar orqali o'qituvchilarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish tajribasi	79
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyatlar asosida axloqiy tarbiyani shakllantirishning ahamiyati	82
<i>Zulayxo Nazarova, Qarshiboyeva Muxlisa Ismatullo qizi</i>	
Ijodiy qobiliyatni o'stirishda pedagogik mahorat va innovatsion metodlar	85
<i>Mutallibova Odinaxon Mirzaolimjon qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida olimpiadalarga tayyorlashda masalalar yechish texnologiyasi 11-sinf misolida	89
<i>Aslonov Xayrullo Shukrullo o'g'li</i>	

Bokschi qizlarni texnika taktikasini takomillashtirish	94
<i>Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li</i>	
Ixtisoslashtirilgan terminologiyaning asosiy lingvistik xususiyatlari	99
<i>Axmedova Dilnoza Anvarovna</i>	
Interfaol metodlar orqali zamonaviy darslarni tashkil etishning o'ziga xos tendensiyalari	102
<i>Bakirov Otabek Bo'ranovich</i>	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilishning metodologik muammolari	106
<i>D. J. Norboyeva</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim muassasalari talabalari ruhiyatiga virtual muhitning salbiy ta'siri	110
<i>Giyosov Ulug'bek Eshpulatovich, Turayeva Nigora Husniddin qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi	113
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni shakllantirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar	117
<i>Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li</i>	
Principles of Organising Autonomous Learning	121
<i>Khazratova Zukhra Mamaraimovna</i>	
Najot – ta'limda, najot-tarbiyada	124
<i>Mo'minova Manzura Mamasodiqjonovna</i>	
Educational Potential of Museum Pedagogy and Criteria for its Application in Developing Historical Thinking of Pre-Service History Teachers	127
<i>Niyozov Javlonbek</i>	
Landshaft dizayni vastasida bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirish	131
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik merosida shaxs psixologiyasi masalalari	134
<i>S. O. Mamarasulov, D. A. Egamberdiyeva</i>	
TBL metodini qo'llash orqali o'quvchilarning madaniyati va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish	138
<i>Sodikova Oyshakhon Muxammadsodik</i>	
Pedagogik innovatsiyalarni boshqarishning nazariy-metodologik asoslari	142
<i>Soliqova Barno Sodiq qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim magistratura talabalarining ijodiy faolligini rivojlantirish shart-sharoitlari	146
<i>Yarmatov Shermo'min Rahmatovich</i>	
Формирование готовности родителей детей старшего дошкольного возраста к выполнению воспитательной функции в семье	149
<i>Атаджанова Сохиба Талиповна</i>	
Redjio pedagogik yondashuv asosida maktabgacha katta yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida	152
<i>Djamilova Nargiza Nuritdinovna, Otahonova Marjona</i>	
Talabalarda algoritmik kompetentlikni rivojlantirishning sun'iy intellekt va Big Data Analytics asosida o'quv faoliyatini real vaqt rejimida kuzatuvchi va boshqaruvchi konseptual modelni takomillashtirish	155
<i>Kayumova Nazokat Rashitovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida chet tili o'qituvchilari va talabalar o'rtasidagi interaktsiyaning pedagogik samaradorligi va innovatsion mexanizmlari	163
<i>Eshonqulova Umida Xolmirzayevna</i>	
MTTlarda nutqni rivojlantirishga doir mashg'ulotlarda interfaol usullardan foydalanish texnologiyasi	168
<i>To'laboyeva Iqbolaxon Olimjonovna</i>	
Ta'lim jarayonidagi konfliktlar	173
<i>Abulova Mohigul Komiljonzoda</i>	
Talabalarining bolalarda ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish	176
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	

Shaxs tuzilmasida ma'naviy intellekt: nazariy-metodologik tahlil va psixologik interpretatsiya.....	179
<i>Mirxoliqova Charos Xabibullaevna</i>	
18-20 yoshli belbog'li kurashchilarning musobaqa oldi jismoniy tayyorgarliklari	183
<i>Muzafarov Muxammadali Maxsudovich</i>	
Talabalarda mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanib kasbiy madaniyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuvlar (boshlang'ich ta'limda tarbiya fani misolida).....	187
<i>Yadgarova Surayyo</i>	
Maktab o'quvchilariga pedagogik ta'sir ko'rsatishda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish.....	190
<i>Yo'ldoshova Shahlo Shukurullo qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ma'naviy-ma'rifiy faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirishning nazariy tahlili.....	194
<i>Yusupova Sanobar Odil qizi</i>	
Типология научного текста: от жанровой классификации к дискурсивной модели	197
<i>Бахтияр Катибжанович Саттаров</i>	
Взаимодействие педагога и семьи в профилактике и преодолении стресса у детей дошкольного возраста.....	201
<i>Г. С. Алиходжаева, Х. Рахимова</i>	
Условия эффективности инклюзивного образования	206
<i>Г. С. Алиходжаева, Л. О. Бекмуродова</i>	
Педагогическая готовность к обучению в школе детей билингов	211
<i>Г. С. Алиходжаева, Н. А. Ганиева</i>	
Педагогические условия формирования эмоционального интеллекта у дошкольников	216
<i>Джалилова Феруза Намазовна</i>	
Milliy meros va musiqiy madaniyatning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni	219
<i>Zuhriddin Azizov</i>	
Госпитальная школа как пространство поддержки и развития ребёнка (на примере госпитальной школы при детской клиники Синсиннати, США)	222
<i>Муминов Р. Р., Хакимова Н. Х., Набиева Г. Г.</i>	
Интерактивные формы работы в процессе профориентации детей дошкольного возраста	227
<i>Н. Т. Жураева, С. М. Ахмеджанова</i>	
Samarali hamkorlikdagi faoliyatga tayyorlashga oid yondashuvlar	231
<i>Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna</i>	
Поэтапное вовлечение детей с расстройствами аутистического спектра в дошкольное инклюзивное образование: комплексный анализ научно-теоретических и практических подходов.....	234
<i>Сабина Рагимова Ровшан кызы, Айсель Масимова Арастун кызы</i>	
Umumta'lim maktablarida fizika fanini o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektidan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	245
<i>Allaniyazova Bibigul Sarsenbay qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda ona tili va o'qish savodxonligi darslariga kreativ fikrlash asosida tayyorlash	248
<i>Botirova Jumagul Chori qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda fanlarni o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektidan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	254
<i>Kaypova Gulnara Muratbaevna</i>	
Umumta'lim maktablarida tabiiy-ilmiy savodxonlik ko'nikmalarining rivojlantirish masalalari.....	257
<i>Davletova Hamida Xasan qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ma'naviy axloqiy ruhda tarbiyalashning psixologik jihatlari	261
<i>Fayzullayev Ermat Majidovich, Ortiqova Mashxura</i>	
Orkestr va ansamblarning fan sifatidagi o'rni va tarbiyaviy ahamiyati.....	265
<i>Fayzullayev Ermat Majidovich</i>	
Maktab fizika darslarida interaktiv dasturlar va simulyatorlardan foydalanish metodikasi.....	269
<i>Xayriddinova Malikaxon Qodirxon qizi</i>	

Musiqada midi musiqiy cholg'ularning raqamli interfeysi.....	274
Omonov Xasanxon Sulaymonovich	
Karyera o'sishida gender tafovutlarning ahamiyati.....	277
Yulchiboyeva Nazokatxon Iqboljon qizi	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kreativlik sifatlarini rivojlantirishga ta'sir etuvchi pedagogik omillar	283
Omonov Xasanxon Sulaymonovich, Normuradova Nafisa Kuchkarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ekologik tarbiyasi – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida	287
Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Marjona Atoyeva Ismat qizi	
Ilk yoshdagi bolalar psixologiyasi va rivojlanish xususiyatlari.....	291
Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Ne'matjonova Gulzira Ne'matjon qizi	
Jadid pedagogik tafakkurida "o'qituvchi" fenomeni	294
Xushbokov Oybek Uralovich	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida savol berish malakalarini shakllantirish	296
Erhanova Nasiba Absayitovna	
Musiqiy ta'limda xalq va zamonaviy qo'shiqlar vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning etnomadaniy komponentlarni shakllantirish.....	298
Qurbanova Muslima Shavkatbek qizi	
Umumta'lim maktablari o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini tarkib toptirish metodikasi (biologiya fani misolida).....	300
Akmalova Farida Dilmurod qizi	
Maktabgacha ta'limda adaptiv ta'lim texnologiyalari yordamida bolalar ijodkorlik ko'nikmasini shakllantirish mazmuni	304
To'xliboyeva Zuxra Abdumutal qizi	
Maktabgacha yoshdagi iqtidorli bolalar bilan ishlashda ta'lim texnologiyasi	308
Xudoyberdiyeva Durdona Baxodir qizi	
Pedagogik-psixologik qarashlarda otaning oiladagi o'rni haqidagi tasavvurlarni shakllantirish dinamikasiga oid fikrlar talqini.....	311
Karshiyeva Dilafuz Suyunovna, Maxamatova Munisa Mamirzo qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'qitishning nazariy va amaliy asoslari.....	314
Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi	
Integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellekt ko'nikmalarini rivojlantirish.....	318
G'ulomova Oychehra No'monjon qizi	
Etnomadaniy qadriyatlarini integratsiyalashgan ta'lim jarayonida maktabgacha yoshdagi bolalarga singdirishning samarali yo'llari.....	321
G'ulomxo'jayeva Mushtariy Elmurod qizi	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida grafik organayzerlardan foydalanish.....	324
Iroda Isroilova	
Buxoro iqlimi va tabiiy resurslaridan samarali foydalanish: ekologik va fizik-geografik yondashuv.....	329
Mardonova Saodat Muzaffarovna	
Effective Traditional and Innovative Approaches in English Language Teaching: Evidence From EFL Classrooms	333
Yuldoshev Khaydarbek	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining lug'at boyligini rivojlantirishda lingvopedagogik yondashuvning nazariy-metodologik asoslari.....	336
Allayarova Sojida Umirzakovna	
Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащихся начальных классов в условиях длительного лечения.....	339
Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'tkazilgan o'yin faoliyatlarini bolalar ovozi talaffuzining takomillashuviga ta'siri.....	342
Kattaxo'jayeva Shaxlohon Bohodirovna	

O'qituvchilar tayyorlashda pedagogik innovatsiyalar va milliy kontentni integratsiya qilish strategiyalari ...	344
<i>Rahmatova Feruza Qudrat qizi</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash jarayonini tashkil etishda tizimli yondashuv	348
<i>Abdusamatova Nargiza Jamoliddinovna</i>	
Moliyaviy savodxonlik asoslarini shakllantirish uchun "Tejamkor bola" o'yinli ta'lim faoliyatini asosida ishlashni takomillashtirish	352
<i>Rizayeva Munisxon Maxkamovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida byudjet hisobi standartlariga (BHS) muvofiq buxgalteriya hisobini tashkil qilish va yuritish tartib-qoidalari	356
<i>Boltayev Ahmad Rustamjonovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari moliyaviy munosabatlarning huquqiy asoslari	359
<i>Boymuradov Normurod Abdusadikovich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirishning metodologik asoslari	362
<i>Ma'rufov Mansurbek Musajonovich, Xonimov Mirqosim Samatqul o'g'li</i>	
O'smirlarda liderlik xususiyatlarini rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	367
<i>Salayeva Dilafuz Buranovna</i>	
Pedagog nutq madaniyatining milliy va umuminsoniy qadriyatlarga ta'siri	370
<i>Toshtemirova Nigina Normurod qizi</i>	
Новые методы обучения устному переводу студентов-переводчиков	373
<i>Уринбаева Дилдора Утепбергеновна</i>	
O'quvchilarda axborot iste'moli madaniyatini rivojlantirishning pedagogik tuzilmasi.....	376
<i>Muxammadiyev Baxtiyor Jurayevich</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning o'qish savodxonligini xalqaro mezonlar asosida rivojlantirish yo'llari.....	380
<i>Axrorov Voris Yunusovich, Botirova Ozoda Nasir qizi</i>	
Ta'lim sifatini baholashda raqamli texnologiyalardan foydalanishning o'rni (oliy ta'lim misolida).....	385
<i>Axrorov Voris Yunusovich, Boltayeva Jaxona Ulug'bek qizi</i>	
Umumta'lim maktablarida 7-sinf biologiya fanini o'qitishda virtual laboratoriyalardan foydalanishning ta'lim samaradorligiga ta'siri.....	389
<i>Turakulova Mehriniso Nuriddinovna, Ruziqulova Nilufar Abdumajidovna, Allanzarova Natalya Aleuatdinovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktabga tayyorlashning mavjud holati va rivojlantirish strategiyalari.....	393
<i>Mamadaliyeva Mumtozbegin</i>	
6-7 yoshli bolalarning bilim olishga faol qiziqishini rivojlantirish metodikasi	396
<i>Artikova Muhayyo Botiraliyevna, Abduxolisova Gulsanam O'ktambek qizi</i>	
The Main Peculiarities of Abbreviations in Modern English	399
<i>Absalomova Aziza Baxodir qizi</i>	
Autizmli bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda bir qator terapiya va metodlardan foydalanish.....	404
<i>Yoqubova Hurriyat Burxonovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'yinlar, virtual reallik va geymifikatsiya orqali o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish	407
<i>Xaitova Nazokat</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirishda tabiiy materiallardan foydalanishning pedagogik usullari	411
<i>Rustamova Manzura Mirkamalovna, Qo'ziyeva Umriniso Muzaffar qizi</i>	
Bo'lajak muhandislarning loyihalash ko'nikmalarini klaster muhitida rivojlantirish modellari.....	415
<i>Eshonqulova Shafoat Ergashevna, Sherzod Eshonqulov</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotini rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqish.....	420
<i>Ermatova Mamlakat Qadirkulovna</i>	
9-sinf o'quvchilarini kasbga yo'naltirishda iqtisodiy ko'nikmalarni shakllantirish pedagogik muammo sifatida	423
<i>Eliboyeva Lola Sulaymonovna</i>	

Texnologiya asosidagi ingliz tili o'qitish va o'quvchi mustaqilligi: farmatsevtika talabalari misolida	427
Ikramova Shohsanam Ravshanboy qizi	
Maqollar asosida ingliz tili o'qitishning lingvodidaktik asoslari (Afg'oniston dariy tilli maktablar misolida)	430
Samadi Nooria	
Loyihaga asoslangan ta'lim texnologiyasi orqali talabalarda ijtimoiy mas'uliyat kompetensiyasini rivojlantirish tadqiqi	434
Jo'rayeva Zebiniso Yo'ldoshevna	
Boshlang'ich sinfda tabiiy fanlarni o'qitish samaradorligini oshirishda innovatsion va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish	440
Yulchiyeva Zulfiya Baxodir qizi	
Shaxsning individual intellektual rivojlanishi pedagogik muammo sifatida	444
OLTiboyeva Kamola Sharofjon qizi	
Boshlang'ich ta'limda o'yin texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilar qiziqishini aniqlash yo'llari	448
Qalandarova Yulduz G'ayrat qizi	
Проблемы физического воспитания студентов и пути их решения	454
Ходжанов Азиз Рахимович	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi	458
Kayumova Nargiza Mirziyatonva	
Jamiyatda sog'lom turmush tarzini tashkil qilishda jismoniy tarbiya va sport mutaxassislarining o'rni	461
Dehqonova Mahmuda Ortiqovna	
Yadro itqitish sport turida kuch tayyorgarligining biomexanik va funksional ahamiyati	466
Djabbarov Axror Islomovich	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligini takomillashtirish	469
Axmedova Laylo Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishda shaxsga yo'naltirilgan strategiyalar	475
Urazimbetova Aygul Aralbayevna	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar nutqini rivojlantirishda kompyuter texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari	482
Kamolova Yulduzxon Ma'murjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishda ota-onalar bilan hamkorlikni amalga oshirish texnologiyasi	488
Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Jo'rabayeva Nozima Bekmurod qizi	
Psixologik zo'ravonlik oqibatlarini bartaraf etishda psixokorreksion mexanizmlar	491
Tursunpo'latova Zaxro Zafar qizi	
Shifokorlar professional karerasi resurslari va ularning obyektiv ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganish natijalari	496
Arziqulov O'tkirbek Maxammatovich	
Bolalarda maktabgacha ta'lim yoshidagi kommunikativ qobiliyatlarni rivojlantirishda ijodiy o'yinlarning o'rni	501
Berdiyeva Umida G'oyibberdiyevna	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning neyropedagogik yondashuvlar asosida kognitiv rivojlantirishning mohiyati	505
Aliyeva Odila Madamin qizi	
Emotional Intelligence and Perceptive Ability: Keys to Pedagogical Success	508
Abdurakhimov Shokhasim Abdurakhmonovich	
Bo'lajak logopedlarni og'ir nutq nuqsonli bolalar bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	511
Achilova Sevara Djasirkulovna	
Abdulla Avloniy pedagogik g'oyalarini zamonaviy boshlang'ich ta'lim bilan integratsiyalash	515
Daliyeva Eliza Zokir qizi	

Talabalarda ma'naviy-axloqiy sifatlarni rivojlantirishda Mahmud Qoshg'ariy merosidan foydalanish	519
<i>Eliboyeva Lola Sulaymonovna, Ravshanova Sarvinoz O'ktamjon qizi</i>	
Derivation and Nominalization in Medical Terminology: A Comparative Model of Term and Process Name Formation in English and Uzbek.....	523
<i>Gulnigor Yazdonkulova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq buzilishlarida pedagogik-psixologik korreksiya usullari hamda mexanizmlari	526
<i>Jo'rayeva Muattar Abdumajit qizi</i>	
Ta'lim sifatini boshqarishga tizimli yondashish hamda pedagogikada PDCA modelining ahamiyati.....	530
<i>Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Xolmatova Maftuna Turdimat qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi ta'lim vositalarining kimyo ta'limidagi o'rni	535
<i>Jumaniyazova Mahliyo Qahramonovna</i>	
Inklyuziv maktab sharoitida kichik maktab yoshidagi bolalarda ijtimoiy-perseptiv tajribani shakllantirish	539
<i>Karimova Zulfiya Abduraxmanovna</i>	
Sirdaryo viloyati toponimlarining shakllanish jarayonlari	543
<i>Kenjayevo Iroda Alisherovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda art texnologiyalardan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari	546
<i>Mamatova Husnora Eshquvatovna</i>	
O'quvchi yoshlarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish va uni amaliy faoliyat bilan integratsiyalash	550
<i>Mehmonova Nilufar Shuhratovna</i>	
Integrating Social-Emotional Learning in EFL Classrooms: Enhancing Language Proficiency and Emotional Intelligence.....	553
<i>Meylinorova Feruza Bakhtiyor kizi</i>	
Nodavlat ta'lim tashkilotlari pedagog-tarbiyachilarining malakasini oshirish mexanizmini takomillashtirish	559
<i>Muminova Nargiza Sabitdjanovna</i>	
TEACCH konsepsiyasi - autizm va kommunikativ buzilishlari bo'lgan bolalarni davolash va o'qitish dasturi	562
<i>Murodova Sarvigul Raxim qizi</i>	
Aksiologik yondashuvlar asosida bo'lajak pedagoglarda altruizm ko'nikmalarini shakllantirishning funksional modeli	566
<i>Norboyeva Moxigul Shavkat qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin texnologiyalari asosida bolalarning shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarini takomillashtirish	569
<i>Norqulova Ma'mura Husniddin qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 6-sinfida o'qitiladigan "Tabiiy fanlar"dan mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi	574
<i>Qo'qonboyeva Shaxlo Rafikjonovna</i>	
The Intersection of Science and Pedagogy: The Teacher's Role in Professional Evolution.....	580
<i>Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Shukurova Madina</i>	
Maktabgacha katta guruhlarida STEAM texnologiyasi bilan tanishtirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	583
<i>Rakhimova Laylo Hamidjon qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi	586
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Kurashchilarda muvozanat (balance) va ko'tarib uloqtirish texnikasi o'rtasidagi bog'liqlik.....	590
<i>Shermatov Gulom Qaxxorovich</i>	
O'qituvchi shaxsining o'zini o'zi rivojlantirishida akmeologik pozitsiyaning o'rni	594
<i>Xaitov Abdulkosim Abdulkim o'g'li</i>	
Lego-qurilish, konstruksiyalash, robototexnika - STEAM ta'lim moduli sifatida	596
<i>Xamroyeva Sitara Samadovna</i>	
Raqamli jamiyatda o'smir yoshdagi o'quvchilarning huquqiy axborot olish madaniyatini rivojlantirish mexanizmlari	599
<i>Xayrullayev Axror Aktam o'g'li</i>	

Maktabgacha ta'limda axborot kommunikatsiya texnologiyalari yordamida ta'limiy o'yinlarni loyihalash va joriy etish	602
<i>Xikmatova Moxinur Amir qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlar orqali kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish zamonaviy yechimlarini ishlab chiqish usullari	605
<i>Xolmo'minova Mohichehra Bahrom qizi</i>	
O'quvchilarning biologiyaga qiziqishini oshirishda innovatsion ta'lim metodlari	609
<i>Xudayberganova Madina Saotboy qizi, Abdiqodirov Murodxo'ja Alisher o'g'li, Nishanbayeva Arayim User qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida shug'ullanuvchi voleybolchi qizlarning musobaqa oldi jismoniy va psixologik tayyorgarligini takomillashtirish metodikasi	612
<i>Xudoynazarova Sayyora Ravshanovna</i>	
Maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlar asosida bolalarni axloqiy tarbiyalash texnologiyalari	618
<i>Yo'ldoshboyeva Gulmira Xushnudovna</i>	
Umumta'lim maktab seksiyasi uzunlikka sakrovchilarining jismoniy rivojlanganlik darajasi	621
<i>Zokir Akramov O'tkir o'g'li</i>	
Perseptiv qobiliyat: o'qituvchining o'quvchini tushunish sa'nati	625
<i>Zokirov Mirzaraxim Abdualiyeovich</i>	
Ожидания и потребности родителей как основа продвижения услуг дошкольного образовательного учреждения в Республике Узбекистан	628
<i>Ким Ирина Николаевна, Аббосхонова Зухра Баходир кизи</i>	
Экспериментальная деятельность - метод развития здоровьесберегающей компетентности у детей старшего дошкольного возраста	631
<i>Ким Ирина Николаевна, Алиходжаева Райхон Шавкат кизи</i>	
Подготовка детей-билингвов к школьному обучению: интеграция цифровых и традиционных педагогических методов	634
<i>Ким Ирина Николаевна, Умарова Шоиста Рустамовна</i>	
Zamonaviy ta'lim muhitida tarbiya tizimini takomillashtirishda interaktiv metodlarning o'rni	637
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna, Baymurotova Madina Baxodir qizi</i>	
Methodological Support of the Process of Developing Preschoolers' Cognitive Skills Through TRIZ (TIPS) in a Technology-Enhanced Learning Environment	641
<i>Gauxar Djanpeisova, Veronika Gorbunova</i>	
Innovative Approaches to Early Mathematics Education and Development in Preschool Children	646
<i>Gauxar Djanpeisova, Shaxodat Berdiyeva</i>	
Ta'lim jarayonida intensiv texnologiyalar asosida mantiqiy tafakkurni rivojlantirish metodikasi	650
<i>Radjabova Mohigul Alisherovna</i>	
O'quv jarayonida ongli mushohada ko'nikmasini rivojlantirishda savol-javob usulidan foydalanish asoslari	653
<i>Ro'zimetova Intizor Alimovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilari yozuv malakalarini shakllantirishning psixolingvistik tasnifi	656
<i>Axmataliyev Murodjon Ulug'bek o'g'li, Xojimatova Shoxsanam Erkinjon qizi</i>	
Ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining o'qituvchi kompetensiyasiga ta'siri	659
<i>Azamatova Rayhona Bahromjon qizi</i>	
13-14 yoshli o'quvchilarda harakatli o'yinlar va zamonaviy futbol mashg'ulotlarini integratsiya qilishning pedagogik asoslari	662
<i>Babayev Anvarjon Axmedovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy kompetensiyalarni rivojlantirish (nazariya, amaliyot va natijalar)	666
<i>Berdiyev G'ayrat Ulaboyevich, A. N. Sadatova</i>	
Elektron portfoliolar asosida individual rivojlanishni monitoring qilishning diagnostik modeli	670
<i>Kopbayeva Baxtigul Ziyadinovna</i>	
Pedagogik atamalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va ahamiyati	674
<i>Islomov Nurtoy Nomoz o'g'li</i>	
Abdulla Avloniyning axloqiy-ta'limiy qarashlari	678
<i>Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyevich, Turg'unov Dostonbek Rustamjon o'g'li</i>	

Talabalarda ma'naviy-axloqiy ideallarni rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari.....	682
<i>Ziyotov Farrux Saodilla o'g'li</i>	
Nazorat qiluvchi pedagogik dasturiy vositalarni yaratishda sun'iy intellektning ahamiyati.....	686
<i>Ermonov Sherzod Ibrayim o'g'li</i>	
Kreativ yondashuv asosida bo'lajak muhandislarda sog'lom turmush madaniyatini rivojlantirishning muhim yo'nalishlari.....	690
<i>Ibragimova Aziza Avaz qizi</i>	
Oliy ta'limda dual ta'lim va malakaviy amaliyotni takomillashtirish ("musiqa ta'limi" misolida).....	694
<i>Raximov Nurillo Narzullayevich</i>	
Uzluksiz ta'lim tizimida musiqa san'atining shaxs ma'naviy-estetik tarbiyasidagi pedagogik ahamiyati.....	698
<i>Sattarov Alisher Alikul o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinflarda multimediali mantiqiy masalalar orqali o'quv jarayonini faollashtirish	702
<i>Jamoldinova Dildora Alijon qizi</i>	
Ta'lim markazlarida o'quvchilarning nutq kompetensiyalarini rivojlantirish metodologiyasi.....	706
<i>Buriyeva Xumoraxon O'lmasboy qizi</i>	
Raqamli jamiyatda o'smir yoshdagi o'quvchilarning huquqiy axborot olish madaniyatini rivojlantirish mexanizmlari	710
<i>Xayrullayev Axror Aktam o'g'li</i>	
AI-грамотность будущих педагогов: компоненты, вызовы и педагогические стратегии этической интеграции искусственного интеллекта	713
<i>Наркабилова Г. П.</i>	
Роль психолого-педагогических факторов в формировании нравственного поведения дошкольников.....	718
<i>Рахматходжаева Ф. М.</i>	
Внедрение инновационных технологий в дошкольно-образовательном учреждении	721
<i>Садикова Шоиста Акбаровна</i>	
Para stol tennisi sportchilarida jismoniy tayyorgarlikni oshirish samaradorligi	726
<i>X. A. Usmonova</i>	
Systematic Approach to the Issues of Educational Calculation in General Secondary Schools.....	729
<i>Ajiniyazova Sholpan Saparniyazovna</i>	
Роль системного профессионального развития в формировании компетентности учителей английского языка: международные тенденции и практика Узбекистана.....	733
<i>Жамолитдинова Нилуфар Акрамжоновна</i>	
Boshlang'ich sinf tabiiy fan darslarida funksional savodxonlikni rivojlantirish usullari	738
<i>Xujamkulova Nafisa Ruzikulovna, Saidmudova Maftuna Alisher qizi, Hafizova Oydinoy Doniyor qizi, Xujamkulova Maqsuda Ruzikulovna</i>	
Ingliz tili darslarida Kahoot o'quv platformasidan samarali foydalanish	743
<i>Amankulov Shavkat Qudratovich</i>	
Bolalarning kognitiv qobiliyatlarini rivojlantirishda polisensor muloqot metodikasi.....	747
<i>Muratova Zilola Ulug'bekovna</i>	
Коммуникативные способности педагога - ключ к эффективному взаимодействию с учащимися.....	752
<i>Акрамова Л. Ю.</i>	
Искусственный интеллект в образовании: киберпедагогические стратегии развития критического мышления	756
<i>Сайфитдинов Исломбек Зоирович</i>	
Регион как фактор суицидального риска: от климата до культуры общения	761
<i>Султанова Амина Анваровна, Махсумова Зилола</i>	
Bo'lajak shifokorlarga anesteziologiya va reanimatologiya fanini o'qitishning nazariy asoslari	765
<i>Ismailov Oybek Abdurasulovich</i>	
Sun'iy intellekt (SI)ning kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishdagi metodik ahamiyati	768
<i>Komilov Furqat Solijon o'g'li</i>	
Implementing Total Physical Response Techniques in Your Language Class	770
<i>Rakhmatova Madina Sobirovna</i>	

Voleybolda holat va harakatlanish, yuqoridan va pastdan to'p uzatish texnikasi	772
Sulaymonov Jaxongir Solijonovich	
Методика формирования экологической культуры учащихся в процессе спортивного туризма	775
Абдурахманов Отахон Рустамович	
Методы преобразования и обработки текстовых задач в преподавании математики в начальных классах	780
Азамкулов Ахтамкул	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari faoliyatida kreativ-tanqidiy fikrlash va muammoli ta'lim texnologiyalari integratsiyasining didaktik imkoniyatlari	787
Jumayeva Muxlisa Shokir qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarni tayyorlashda kompetensiyaviy yondashuvning roli va ahamiyati	793
Yo'ldosheva Iqbol Bekbo'lsin qizi	
Boshlang'ich sinf tarbiya darslarida jadid pedagogik merosidan foydalanish usullari	796
Yusupova Madinajon Mansurbek qizi	
Актуальность внедрения педагогики сотрудничества в современный учебный процесс на занятиях русского языка в группах с нерусским языком обучения	799
Заболотина Анна Анатольевна	
Loyihaga asoslangan ta'lim texnologiyasi orqali talabalarda ijtimoiy mas'uliyat kompetensiyasini rivojlantirish tadqiqi	802
Jo'rayeva Zebiniso Yo'ldoshevna	
Alisher Navoiy asarlarida odob-axloq masalalarining falsafiy va tarbiyaviy talqini	807
Ahadova Feruzaxon Akmaljon qizi, Usmonova Sofiyaxon	
Globalashuv sharoitida ayollar ruhiy salomatligini saqlash va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash mexanizmlari	810
Eshonqulova Guljahon Abduqaxxorovna	
Tarbiyachi va pedagoglarning o'yin texnologiyalarini qo'llashdagi kasbiy tayyorgarligi hamda kommunikativ kompetensiyasi	814
Xasanova Shaxnoza Toxtasinovna, Ostonsova Marjona G'ulomovna	
Maktabgacha ta'limda etnomadaniy kompetensiyani rivojlantirishda teatr texnologiyalarining qo'llanilishi	819
Xasanova Shaxnoza To'xtasinovna, Sharobiddinova Shahzoda Doniyorbek qizi	
Talabalarda agressiv xatti-harakatlar shakllanishining omillari	823
Sa'dullayeva Aziza Iskandar qizi	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida amaliy metodlar asosida kollaborativ va kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirish	829
Farsaxonova Mastura Jalol qizi	
Jismoniy tarbiya va sport tadbirlarining ta'lim muassasalarida sog'lom turmush tarzini shakllantirishdagi o'rni	836
Kimsanov Jamshidbek Maxamatrasul o'g'li	
O'qituvchilarda kasbiy so'nishning profilaktikasi bo'yicha ijtimoiy-psixologik texnologiyalar	841
Jamoliddinova Nigora Tohirjon qizi	
Ta'limning raqamli modifikatsiyalari asosida talabalarining axborot mobilligini rivojlantirishga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalar	846
Xurramov Anvar Xudayshukurovich	
O'zbek musiqiy merosining tarixiy-pedagogik rivojlanishi va zamonaviy ta'limdagi ahamiyati	853
Yulyaxshiyev Sherali Narzullayevich	
Учёт индивидуальных особенностей студентов национальных групп медицинского вуза в обучении русскому языку	857
Мамаджанова Мохимир Рашидовна	
Zamonaviy baholash texnologiyalari va xorijiy tajriba (boshlang'ich sinf "ona tili" darslari misolida)	861
A'zamqulova Zilola Sunnat qizi	
STEAM ta'lim texnologiyasini boshlang'ich ta'limda qo'llashning me'yoriy-uslubiy asoslari	867
Abdug'afforova Aziza Abdurashid qizi, Qudratova Shaxnoza Baxtiyor qizi	
Axborotni tanqidiy baholash asosida talabalarining mediasavodxonlik kompetentligini rivojlantirishning nazariy asoslari	871
Abdullajonova Nurzoda Nurmaxamadovna	

Harbiy xizmatchilar faoliyatida professional kuyish sindromining oldini olish.....	874
<i>Abdumalikova Iroda Abdulaziz qizi</i>	
Plifunksional yondashuv asosida maktabgacha katta yoshdagi bolalarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari.....	879
<i>Abduraxmanova Mukaddam Mirsalikovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalashning pedagogik asoslari.....	883
<i>Barotova Huriyatxon Uzoq qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning konseptual jadval va grafik organayzerlardan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish modeli	887
<i>G'ofurova Sh. M.</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish zarurati	892
<i>Jovmirzayeva Nargiza Kuvondikovna</i>	
Talaba sportchilarning mashg'ulot yuklamalarini nazorat qilish xususiyatlari.....	895
<i>Matnazarov Anvar O'ktamovich, Jumonzarov Jaxongir Shixnazar o'g'li</i>	
Psixologik konsultatsiyada media ta'sirini inobatga olish zarurati.....	898
<i>Kuvandikova Gulnora Gulamovna</i>	
Soft Tissue Control: In the Aesthetic Zone.....	901
<i>Murodkulov Samandar, Narziev Firdavs, Buzruksoda Javohir</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tabiiy-ilmiy savodxonlikni rivojlantirish mazmuni	905
<i>N. T. Misirova, Xursanova Mohinur Abdujabbar qizi, Ummatqulova Adashoy Baxtiyor qizi</i>	
Klassik ustoz–shogird an'analari va ularni innovatsion ta'lim usullari bilan uyg'unlashtirishning pedagogik imkoniyatlari	910
<i>Raxmanova Nigora Xusanboyevna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'lim samaradorligini baholash usullari	914
<i>Shabdullayeva Lazokatxon Orifbekovna</i>	
Katta maktabgacha yoshdagi bolalarda emotsional intellektni tadqiq etishning nazariy-metodologik muammolari	918
<i>Shakirova Feruza Baxtiyor qizi</i>	
Talabalarni pedagogik dasturiy vositalarni loyihalashga mo'ljallangan web platformalarning imkoniyatlari	922
<i>Shamsutdinov Fazliddin Axmadovich</i>	
Talabalarda virtual jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishning didaktik shart-sharoitlari.....	926
<i>Sodikova Odinaxon Abdugapporovna</i>	
Raqamli texnologiyalar vositasida o'quvchilarning mantiqiy va tanqidiy fikrlashini rivojlantirish modellari.....	930
<i>Suyunova Nargiza Abdurashid qizi</i>	
G'ovlar orasidagi ritmik masofa tuzilishining sportchilarning musobaqadagi natijalariga ta'sirini tahlil qilish	934
<i>Talipov G'ulomojon Adiljanovich</i>	
Efficacy of a New Ointment for the Treatment and Prevention of Alveolitis.....	938
<i>Umarov Maruf, Abdurazzaqov Kamoliddin, Buzruksoda Javohir</i>	
Tarbiyachi va pedagoglarning o'yin texnologiyalarini qo'llashdagi kasbiy tayyorgarligi hamda kommunikativ kompetensiyasi.....	941
<i>Xasanova Shaxnoza Toxtasinovna, Ostonova Marjona G'ulomovna</i>	
Oila muhitida ma'naviy-axloqiy tarbiya va uning pedagogik ahamiyati.....	945
<i>Yusupova Diloromxon Sabirdjanovna</i>	
6-7 yoshdagi bolalarni nutq o'stirish mashg'ulotlarida mustaqil fikrlashga o'rgatish.....	949
<i>Xabilova Sitora Tursunmurod qizi, Ziyadullayeva Madina</i>	
Local Anesthesia and Conduction Anesthesia	952
<i>Zulfiya Makhmudovna, Buzruksoda Javohir</i>	
Современное состояние и проблемы подготовки педагогических кадров к инклюзивному образованию	957
<i>Плиева Руслана Владимировна</i>	

G'OVLAR ORASIDAGI RITMIK MASOFA TUZILISHINING SPORTCHILARNING MUSOBAQADAGI NATIJALARIGA TA'SIRINI TAHLIL QILISH

Talipov G'ulomjon Adiljanovich

O'zbekiston Milliy universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada g'ovlar orasidagi masofa ritmining g'ovlar osha yugurish musobaqalaridagi natijalarga ta'siri o'rganildi. Unda yugurishning ritmik tuzilishi bilan bog'liq asosiy omillar, xususan sportchilarga to'siqlarni yengib o'tish jarayonida vaqt va energiya sarfini kamaytirishga xizmat qiluvchi optimal qadam uzunligi hamda chastotasi tahlil qilindi. Shuningdek, g'ovlar orasidagi masofalardagi ritmik o'zgarishlarning yuguruvchilarning texnik harakatlari, tezlik ko'rsatkichlari va umumiy samaradorligiga ta'sirini ochib beruvchi ilmiy ma'lumotlar hamda amaliy kuzatuvlar asosida tahliliy xulosalar ishlab chiqildi.

Kalit so'zlar: ritmik tuzilish, masofa, yugurish texnikasi, sport natijalari, individual xususiyatlar, mashg'ulot dasturlari.

Abstract: This article examines the impact of rhythmic spacing between hurdles on hurdling competition results. It analyzes key factors related to the rhythmic structure of running, particularly optimal stride length and frequency that help athletes reduce time and energy expenditure while overcoming obstacles. In addition, based on scientific data and practical observations, analytical conclusions are presented that reveal the influence of rhythmic variations in inter-hurdle distances on runners' technical movements, speed indicators, and overall performance efficiency.

Key words: rhythmic structure, distance, running technique, sports results, individual characteristics, training programs.

Аннотация: В данной статье исследовано влияние ритма расстояний между барьерами на результаты в соревнованиях по барьерному бегу. Проанализированы основные факторы, связанные с ритмической структурой бега, в частности оптимальная длина шага и частота, которые позволяют спортсменам снизить затраты времени и энергии при преодолении препятствий. Также на основе научных данных и практических наблюдений разработаны аналитические выводы, раскрывающие влияние ритмических изменений расстояний между барьерами на технические движения, скоростные показатели и общую эффективность бегунов.

Ключевые слова: ритмическая структура, дистанция, техника бега, спортивные результаты, индивидуальные особенности, тренировочные программы.

KIRISH

G'ovlar osha yugurishda ritmik tuzilmani shakllantirish yosh yengil atletikachilar tayyorgarligining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Ushbu sport turi nafaqat yuqori darajadagi jismoniy tayyorgarlikni, balki murakkab koordinatsion qobiliyatlarni ham talab etadi. Ritmik tuzilma yugurish texnikasini samarali bajarishda hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'lib, g'ovlarni muvaffaqiyatli yengish jarayoniga hamda ular orasidagi tezlik dinamikasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Boshlang'ich sport ixtisoslashuvi bosqichida yosh sportchilarning texnik tayyorgarligi muammosi sport tayyorgarligi tizimida dolzarb masalalardan biri hisoblanadi (D. D. Donskoy) ^[2]. Sport mashg'ulotlari jarayonining samaradorligi, avvalo, ratsional texnik harakatlarni shakllantirish, xususan, sport mashqlarining ritmik tuzilishini o'zlashtirish bilan chambarchas bog'liqdir. Shu bois ushbu bosqichdayoq ratsional texnikani to'g'ri qurish kelgusida sportchining o'z sport turi uchun optimal yosh davrida yuqori natijalarga erishishini ta'minlaydi (L.P. Matveyev) ^[1].

Ko'plab tadqiqotchilar fikriga ko'ra, harakatlarning ritmini shakllantirish va takomillashtirish jismoniy tarbiya hamda sport mashg'ulotlaridagi ta'lim jarayonining yetakchi yo'nalishlaridan biridir (M.M. Bogen,

A.V. Samsonova) [3]. Shu sababli sportchilar, murabbiylar va olimlarning ritmik tuzilmani o'rganish, qayd etish hamda uni yanada rivojlantirish masalasiga qiziqishi tabiiydir. Mazkur jihatlardan kelib chiqib, boshlang'ich sport ixtisoslashuvi bosqichida g'ovlar osha yugurishda ratsional texnikani shakllantirish muammosi alohida e'tiborga loyiqdir.

Ilmiy adabiyotlarda qayd etilishicha, g'ovlar osha yugurishda ratsional ritm yuqori sport natijalarini belgilovchi yetakchi omillardan biri bo'lib, texnikaning to'g'riligi va samaradorligini aniqlovchi asosiy mezon sifatida namoyon bo'ladi (V.V. Balaxnichev) [4].

Yosh g'ovlar osha yuguruvchilarning texnik tayyorgarligi bo'yicha ilmiy-uslubiy manbalar tahlili, pedagogik kuzatuvlar hamda amaliy tajribalar natijasida quyidagi ziddiyatlar aniqlandi:

- a) sport mashg'ulotlari nazariyasida texnik tayyorgarlik tizimini chuqurroq ilmiy asoslash ehtiyoji mavjud bo'lsa-da, amaliyotda yosh sportchilarni tayyorlash jarayonida g'ovlar osha yugurishning modeli ritmik xususiyatlariga yetarli darajada e'tibor qaratilmayapti;
- b) yosh sportchilarda ratsional texnikani shakllantirishga bo'lgan ehtiyoj mavjud bo'lsa-da, boshlang'ich sport ixtisoslashuvi bosqichida g'ovlar osha yugurishning modeli ritmik tuzilmasini rivojlantirishga qaratilgan ilmiy asoslangan pedagogik texnologiya ishlab chiqilmagan.

Shu nuqtayi nazardan, yosh g'ovlar osha yuguruvchilarni tayyorlash samaradorligi ular uchun maxsus ishlab chiqilgan pedagogik texnologiya qo'llanilgandagina yuqori natija beradi. Bunday texnologiya, eng avvalo, malakali sportchilarga xos yugurish texnikasining model xususiyatlarini aniqlash va ularni yosh sportchilarning tayyorgarlik jarayoniga kiritishni, shuningdek, mashg'ulotlarni oliy sport mahoratini egallashga maqsadli yo'naltirishni nazarda tutishi lozim.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida bilishning dialektik nazariyasiga asoslanildi. Ushbu yondashuv hodisalarni ularning rivojlanishidagi ichki jarayonlar bilan birgalikda, yaxlit va ko'p qirrali tarzda o'rganishni nazarda tutadi. Shu bois, fakt va hodisalarni tahlil qilishda tarixiy va mantiqiy yondashuv, nazariya bilan amaliyotning birligi, o'zaro bog'liqlik va ta'sirchanlik, ilmiy ishonchlilik hamda xolislik tamoyillari ustuvor bo'ldi.

Tadqiqot doirasida g'ovlar osha yugurishning modeli ritmik tuzilmasini shakllantirishga qaratilgan pedagogik texnologiya ishlab chiqildi va tajriba-sinovdan o'tkazildi. Ushbu texnologiya bir qator tarkibiy qismlarni mujassam etadi, jumladan, g'ovlar osha yugurish blokining ritmik tuzilmasi asosida yaratilgan maqsadli model, texnologiya bosqichlari hamda ularning vazifalari, bosqichlarni amalga oshirishning dasturiy-mazmunli va didaktik ta'minoti, yillik tayyorgarlik siklida mashg'ulotlarning davriylashtirilishi hamda ritmik tuzilmaning shakllanishini baholovchi kompyuter diagnostikasi.

Texnologiya psixomotor qobiliyatlarni rivojlantirish, shuningdek, interiorizatsiya, eksteriorizatsiya va stabilizatsiya bosqichlariga asoslangan holda ishlab chiqildi. Shu bilan birga, uning samarali amalga oshirilishini ta'minlovchi pedagogik talablar majmui belgilandi. Mazkur talablar qatoriga nazariy tayyorgarlik hajmini kengaytirish, sportchilarning jismoniy rivojlanishi va harakat tayyorgarligi haqidagi dastlabki ma'lumotlarni hisobga olish, motivatsion sohani shakllantirish hamda yuguruvchilarning tezkor va tezkor-kuch qobiliyatlarini optimal rivojlantirish kiradi. Shuningdek, yosh yengil atletikachilarda g'ovlar osha yugurishning ritmik tuzilmasini shakllantirish texnologiyasining asosiy tamoyillari ishlab chiqildi. Ushbu tamoyillar mavjudlik, individuallashtirish, tizimlilik, mashg'ulot va musobaqa faoliyatining uzviy birligi hamda umumiy va maxsus tayyorgarlikning o'zaro aloqadorligidan iborat. Mazkur tamoyillar harakat ko'nikmalarini shakllantirish nazariyasiga sezilarli ilmiy hissa qo'shadi.

O'tkazilgan tajriba natijalariga ko'ra, yosh g'ovlar osha yuguruvchilarning tayyorgarlik jarayonida asosiy maqsad sifatida malakali sportchilarga xos bo'lgan modeli ritmik tuzilmani shakllantirish ustuvor yo'nalish etib belgilandi. Shu maqsadda boshqaruvning diagnostik majmuasi ishlab chiqildi. Ushbu majmua ritmik tuzilma haqidagi tezkor ma'lumotlarni olish, o'zgarishlar dinamikasini kuzatish, qiyosiy tahlil o'tkazish va uning asosida texnik harakatlarni tuzatish imkoniyatlarini yaratadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Yosh yengil atletikachilarning texnik tayyorgarlik jarayonida g'ovlar osha yugurishning asosiy ritmik xususiyatlarini shakllantirish samaradorligi boshlang'ich sport ixtisoslashuvi bosqichida ishlab chiqilgan pedagogik texnologiyani qo'llash bilan ta'minlanadi. Ushbu texnologiya o'zaro bog'liq bosqichlar tizimi, ularning dasturiy-mazmunli ta'minoti, bosqichlarni amalga oshirishga qo'yiladigan pedagogik talablar hamda ritmik tuzilmaning shakllanish darajasini baholash imkonini beruvchi kompyuterli diagnostika vositalaridan iboratdir. G'ovlar osha yugurish modelining ritmik xususiyatlari yosh sportchilarda pedagogik texnologiyani bosqichma-bosqich amalga oshirish jarayonida shakllanadi.

Birinchi bosqichda harakat ko'nikmasining ritmik tuzilmasini jadal rivojlantirish uchun zarur bo'lgan psixomotor qobiliyatlar shakllantiriladi. Keyingi bosqichlarda esa bu qobiliyatlar ritmik tuzilmaning mustahkamlanishi va uning modeli parametrlarga moslashtirilishi bilan boyitiladi. Boshlang'ich sport ixtisoslashuvi bosqichida yosh sportchilarda g'ovlar osha yugurishning ritmik tuzilmasini muvaffaqiyatli shakllantirish pedagogik texnologiya mazmunini amalga oshirish jarayonida quyidagi talablarga rioya etish orqali ta'minlanadi: nazariy tayyorgarlik hajmini kengaytirish, shug'ullanuvchilarning jismoniy rivojlanishi va harakat tayyorgarligi haqidagi dastlabki hamda joriy ma'lumotlarni hisobga olish, sportchilarda yuqori motivatsiyani shakllantirish, o'quv jarayonida yaxlit o'qitish metodidan ustuvor foydalanish hamda kompleks pedagogik nazorat tizimini joriy etish.

O'tkazilgan tajriba natijalari shuni ko'rsatadiki, texnologiyaning uchinchi bosqichida tajriba guruhi ishtirokchilarida g'ovlar osha yugurishning ritmik tuzilishi ko'rsatkichlari sezilarli darajada yaxshilandi va model parametrlarga yaqinlashdi, bu esa ishlab chiqilgan yondashuvning samaradorligini tasdiqlaydi.

Shartli belgilashda V, % – model parametrlariga nisbatan variatsiya koeffitsiyenti sifatida qabul qilindi. Tajriba guruhi sportchilarida g'ovlar blokidagi yugurish qadami davomiyligining variatsiya koeffitsiyentlari uch marotaba qayta urinishda ($r < 0,05$) sezilarli darajada past ko'rsatkichlarni namoyon etdi. Bu esa shakllangan harakat ko'nikmasining, ya'ni g'ovlar blokining ritmik tuzilishi barqarorligini tasdiqlaydi.

Tadqiqot davomida texnologiyaning turli bosqichlarida hamda yakuniy sinovda ritmik tuzilmaning shakllanganlik darajasi bo'yicha qiyosiy tahlil shuni ko'rsatdiki, tajriba guruhida yugurish qadamlari variatsiya koeffitsiyenti bosqichma-bosqich yaxshilanib, model parametrlariga maksimal darajada yaqinlashdi ($r < 0,05$).

Nazorat guruhida ham ijobiy tendensiyalar kuzatildi, biroq ularning o'zgarishlari sezilarli emas va statistik ishonchlilikka ega emas edi ($r > 0,05$). Natijada, ritmik tuzilmaning model ko'rsatkichlariga moslik darajasi nazorat guruhida avvalgi og'ish darajasida saqlanib qoldi. G'ovlar osha va 50 metrga yugurish natijalarining qiyosiy tahlili tajriba guruhida g'ovlar osha yugurish natijalari sezilarli darajada yuqoriligini ko'rsatdi ($r < 0,05$).

Shu bilan birga, g'ovsizlik sharoitida (silliq masofada) guruhlar natijalari orasida sezilarli farqlar aniqlanmadi ($r > 0,05$).

Muhimi, tajriba guruhida g'ovlar bilan va g'ovlarsiz 50 metr yugurish vaqti farqi texnik samaradorlikning optimal mezoniga mos kelib, 1,05 soniyani tashkil etdi, nazorat guruhida esa bu farq 2,08 soniyaga yetdi. Ekspert baholash natijalariga ko'ra, g'ovdan o'tish texnikasi (hujum, o'tish, to'siqdan tushish elementlari) ikki guruh sportchilarida deyarli bir xil darajada qayd etildi (1-jadval).

1-jadval: Yosh yengil atletikachilarda g'ovlar osha yugurishda ritmik tuzilma ko'rsatkichlarining tajriba va nazorat guruhlariga bo'yicha solishtirma tahlili

Qadamlar	Model	Tajriba guruhi (i = 25)			Nazorat guruhi (n = 25)		
		ep ± c, c	Farq	V, %	cp ± O'', C	cp ± O, C	cp ± O, C
G'ovlar	0,525	0,516 ± 0,03	0,009	3,30	0,591 ± 0,05	0,591 ± 0,05	0,591 ± 0,05
1-chi	0,195	0,187 ± 0,02	1,46; > 0,05	9,10	0,185 ± 0,02	0,185 ± 0,02	0,185 ± 0,02
2-chi	0,300	0,304 ± 0,02	0,008	5,12	0,333 ± 0,03	0,333 ± 0,03	0,333 ± 0,03
3-chi	0,245	0,247 ± 0,01	1,35; > 0,05	6,44	0,325 ± 0,02	0,325 ± 0,02	0,325 ± 0,02

Shu asosda, tajriba guruhining yuqori natijasi, asosan, yugurish ritmining va g'ovlarni yengib o'tishning optimal ritmik tuzilmasini shakllantirish hisobiga erishilganligi taxmin qilinadi. G'ov bloklari ritmining va g'ovni yengib o'tish jarayonining yuqori ekspert baholari ham bu xulosani tasdiqlaydi ($r < 0,05$).

Yosh sportchilarda 50 metrga g'ovlar osha yugurish natijalari bilan g'ovlar blokining ritmik tuzilishining ayrim elementlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik tahlili shuni ko'rsatdiki, deysinish nuqtasidan g'ovgacha bo'lgan masofa hamda g'ovlararo oraliqning uchinchi qadami davomiyligi manfiy korrelyatsiyaga ega ($g = -0,508$). Bu shuni anglatadiki, uchinchi qadam vaqti ortishi hujum uzunligining qisqarishiga olib keladi, natijada g'ov ustidan tik sakrash yuz beradi va umumiy yugurish tezligi pasayadi.

Tajriba guruhi ishtirokchilarida g'ovlar blokining modeli ritmik tuzilishini maqsadli shakllantirish natijasida g'ovni yengib o'tishning oqilona ritmi (hujum va tushish uzunliklarining nisbatiga ko'ra) muvaffaqiyatli shakllandi. Ularning ko'rsatkichlari 60,5 : 39,5 % nisbatda qayd etildi va bu model parametrlariga yaqin natija hisoblanadi. Aksincha, nazorat guruhida mazkur nisbat buzilgan bo'lib, 57,2 : 42,8 % darajasida qayd etildi. Ushbu holat, yuqorida qayd etilganidek, g'ovlararo uchinchi qadamning ortiqcha cho'zilishi va g'ov ustidan uchish fazasining ortishi bilan bog'liq bo'lib, butun blokning ritmik tuzilishini izdan chiqaradi.

Tadqiqot natijalarining ishonchliligi va ilmiy asoslanganligi bir qator omillar bilan ta'minlandi: tadqiqot mantig'iga qat'iy rioya etilishi, dastlabki nazariy-uslubiy qoidalar majmui, qo'yilgan vazifalarga mos keluvchi obyektiv tadqiqot metodlaridan foydalanilishi, pedagogik tajriba-sinov ishlari metrologik talablar asosida tashkil etilishi, natijalarni zamonaviy hisoblash texnikasi yordamida matematik-statistik qayta ishlash hamda olingan ma'lumotlarning batafsil ilmiy talqin qilinishi. Shunday qilib, tadqiqot natijalari qo'yilgan maqsadga erishilganini va belgilangan vazifalar izchil hal qilinganini tasdiqlaydi. Olingan ma'lumotlar yosh sportchilarda g'ovlar osha

yugurish ritmik tuzilmasini shakllantirish bo'yicha ishlab chiqilgan pedagogik texnologiyaning yuqori samaradorligini asoslab berdi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yosh sportchilarni g'ovlar osha yugurish texnikasiga o'rgatish masalalarini o'rganishga bag'ishlangan ilmiy va uslubiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, sport tayyorgarligining dastlabki bosqichlarida ushbu turdagi yugurishning asosiy ritmik xususiyatlarini shakllantirish bo'yicha aniq metodik yondashuvlar yetarli darajada ishlab chiqilmagan. Shu sababli muammoni samarali hal etish uchun malakali sportchilarning musobaqa faoliyati modelidan kelib chiqqan holda g'ovlar osha yugurishning ratsional ritmik tuzilmasini shakllantirishga qaratilgan ilmiy asoslangan pedagogik texnologiyani ishlab chiqish zarurati yuzaga keldi.

Taklif etilgan texnologiya quyidagi tarkibiy qismlarni o'z ichiga oladi:

- g'ovlar osha yugurishning model ritmik xususiyatlarini maqsadli shakllantirish;
- o'qitishning izchil bosqichlari va ularning dasturiy-mazmunli ta'minoti;
- pedagogik talablar tizimi;
- instrumental diagnostika majmuasi.

Tadqiqot davomida model ritmik tuzilmani shakllantirish jarayonida texnologiyani amalga oshirishning to'rt bosqichi ajratib ko'rsatildi:

- psixomotor qobiliyatlarni rivojlantirish - g'ovlar osha yugurish texnikasini egallash uchun zarur bo'lgan asosiy psixomotor imkoniyatlarni shakllantirish;
- interiorizatsiya - tashqi berilgan ritmik tuzilmani sportchi ongida o'zlashtirish va uni ichki harakat modeli sifatida qabul qilish;
- eksteriorizatsiya - shakllangan ichki modelni amaliy harakat faoliyatiga o'tkazish, ya'ni yugurish ritmini texnik bajarishga moslashtirish;
- barqarorlashuv - tobora murakkablashib boruvchi sharoitlarda modelli ritmik tuzilmaning nisbiy mustahkamlanishi.

Tajriba jarayonida yosh sportchilarda g'ovlar osha yugurish ritmini shakllantirish samaradorligi instrumental diagnostika vositalari orqali nazorat qilindi. Ushbu majmua seysmodatchiklar, signal kuchaytirgich va shaxsiy kompyuterdan iborat bo'lib, yugurish qadamlari davomiyligini aniqlash va natijalarni raqamli yoki grafik ko'rinishda qayd etish imkonini berdi. Bu esa individual ritmik tuzilmaning model parametrlarga muvofiqligini baholash hamda zarur hollarda texnika elementlariga yoki ritmga tuzatishlar kiritishga sharoit yaratdi. Pedagogik tajriba natijalari ishlab chiqilgan texnologiyani qo'llashning samaradorligini tasdiqladi.

Tajriba guruhi sportchilari nazorat guruhiga nisbatan g'ovlar blokidagi yugurish qadamlari davomiyligining optimal nisbatlarini ancha yuqori darajada shakllantira oldilar ($r < 0,05$). Shuningdek, 50 metrga g'ovlar osha yugurish natijalari ($r < 0,01$) va texnik ko'rsatkichlarida ($r > 0,05$) sezilarli ustunlikka erishildi. Bu esa ishlab chiqilgan pedagogik texnologiyaning sport natijalarini oshirishda muhim ahamiyatga ega ekanini yaqqol ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Матвеев Л. П. Общая теория спорта и ее прикладные аспекты: учеб. пособие. - М.: Известия, 2001. - 175 с.
2. Донской Д. Д. Биомеханика: учеб. пособие для пед. ин-тов. - М.: Просвещение, 1975. - 239 с.
3. Боген М. М. Обучение двигательным действиям. - М.: Физкультура и спорт, 1985. - 192 с.
4. Балахничев В. В. Бег на 110 м с барьерами. - М.: Физкультура и спорт, 1987. - 80 с.
5. Барьерный бег: пособие / В. В. Мехрикадзе [и др.]. - Минск: Изд-во БГУФК, 2013. - 66 с.
6. Искра Я. Современная тренировка в барьерном беге: метод. издание. - М., 2014. - 88 с.
7. Карасев А. В., Черенева Л. А. Спринтерский и барьерный бег: учеб. пособие. - М.: Палеотип, 2013. - 12 с.
8. Макарук Б. Влияние преодоления мини-барьеров разной высоты на кинематику спринтерского бега // Теория и практика физической культуры. - 2021. - № 5. - С. 18-20.
9. Миронов Д. Л., Егоров В. Н., Попов Э. М. Анализ эффективности различных подходов к скоростно-силовой подготовке юных легкоатлетов-спринтеров // Известия Тульского государственного университета. Физическая культура. Спорт. - 2016. - Вып. 4. - С. 132-138.
10. Оганджанов А. Л., Цыпленкова Е. С. Контроль технической подготовленности квалифицированных десятиборцев в барьерном беге // Известия Тульского государственного университета. Физическая культура. Спорт. - 2020. - Вып. 3. - С. 111-118.
11. Цыбулевский Н. С., Самойлов Г. В. Особенности динамики соревновательных результатов сильнейших молодых десятиборцев России и мира // Актуальные проблемы теории и практики физической культуры, спорта и туризма: сб. материалов IX Всерос. науч.-практ. конф. молодых ученых, аспирантов, магистрантов и студентов с междунар. участ., посвящ. Году науки и технологий. - Казань: Изд-во ПГАФКСТ, 2021. - С. 647-649.
12. Легкая атлетика: учебник для ин-тов физ. культуры / под ред. Н. Г. Озолина, В. И. Воронкина, Ю. Н. Примакова. - 4-е изд., доп. и перераб. - М.: ФиС, 1989. - С. 334-373.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.